

Характер порушень постави та наявність плоскостопості у дітей 6-7 років

Вік дітей 6-7 років	Кількість дітей	Сколіотична постава	Сутулість	Плоска спина	Плоскостопість
Дівчатка	8	1 (12,5%)	-	-	3 (37,5%)
Чоловічки	8	-	-	-	3 (37,5%)
Усього дітей	13	2 (15,38%)	5 (38,46%)	-	7 (53,85%)
Усього	19	4 (21,05%)	-	3 (15,79%)	12 (63,16%)

Для збільшення рухової активності глухих дітей та виправлення порушень постави нами запропонована програма зобов'язань фізичного виховання, яка включає 96 рухливих ігор різної інтенсивності та комплекси вправ для профілактики і лікування плоскостопості та порушень постави [2].

Таблиця 4

Характер порушень постави та наявність плоскостопості у дітей 8-10 років

Вік дітей 8-10 років	Кількість дітей	Сколіотична постава	Сутулість	Плоска спина	Плоскостопість
Дівчатка	6	-	2 (33,33%)	-	2 (33,33%)
Чоловічки	6	-	-	-	3 (50%)
Усього дітей	14	3 (21,43%)	4 (28,57%)	-	6 (42,86%)
Усього	26	2 (7,69%)	6 (23,08%)	3 (11,54%)	15 (57,69%)

Висновки. У глухих дітей виявлено зниження показників фізичного розвитку в порівнянні зі здоровими. Зріст, маса тіла та обвід грудної клітки глухих дітей достовірно відрізняються від показників здорових. Показники кистьової динамометрії у глухих хлопчиків і дівчаток поступово збільшуються, але не досягають норми здорових дітей. Порушення постави та плоскостопість у глухих дітей зустрічаються частіше, ніж у здорових і негативно впливають на функціональний стан дихальної та серцево-судинної системи. Збільшення часу в режимі дня для занять з фізичного виховання та обсягу рухової активності сприяють оптимальному фізичному розвитку глухих дітей, а також корекції недоліків рухових функцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Байкина Н.Г., Крайний Н. С. Критерии оценки физического развития глухих детей по отбору в специальные школы // Оздоровительная физическая культура и спорт инвалидов: Тезисы докл. 1 Всесоюз. науч.-практ. конф. – О.: Ин-т им. К.Д. Ушинского, 1989. – Вып. 2. – С. 4-5.
2. Гуринович Х.Є. Рухливі ігри як засіб адаптації глухих дітей молодшого шкільного віку // Актуальні проблеми розвитку руху „Спорт для всіх” у контексті європейської інтеграції України: Матеріали міжнарод. наук.-практ. конф., Тернопіль, 24-25 червня 2004 р. – Тернопіль, 2004. – С. 252-254.
3. Івко Ю.Г., Морозова Н.О. Стан опорно-рухового апарату дітей шкільного віку та його корекція // Формування, збереження і зміцнення здоров'я підліткового покоління як обов'язковий компонент системи спеціальної освіти: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. з валеології, 22-24 жовтня 1996 р., м. Дніпропетровськ / За заг. ред. С.В. Кириленко. – К.: Інститут змісту і методів навчання, 1997. – С. 231-234.
4. Сермеев Б.В. Особенности физического воспитания аномальных детей // Дефектология. – 1984. – № 3. – С. 39-45.
5. Чудная Р. Адаптивное физическое воспитание (Монографія). – К.: Наукова думка, 2000. – 358 с.

Т.П. ДЕМЕНТЬЄВА

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ ДЛЯ ОЗДОРОВЛЕННЯ ДОВКІЛЛЯ ТА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПИ

Однією з найважливіших умов переходу сучасного суспільства до стійкого розвитку є зміна змісту мети екологічної освіти для формування екологічної свідомості особистості майбутнього, бо

закономірності формування й підтримування здоров'я людини без урахування впливу факторів навколишнього середовища як позитивних так і негативних – неможливо.

Одним из важных условий перехода современного общества к устойчивому развитию – смена содержания цели экологического образования и воспитания школьников для формирования гражданина будущего, так как формирование и поддержка здоровья человека без учёта факторов окружающей среды как позитивных так негативных – не возможно.

One of important condition modern society's motion is forming ecological consciousness personality because factors of environment influence to health of people of Ukraine.

На міжнародній конференції з проблем навколишнього середовища, яка відбувалася в Ріо-де-Жанейро в 1992 році її учасники виразили свою занепокоєність: “Біосфера в небезпеці!” Від екологічної небезпеки можливо відокремлює якісь 30-50 років, де була запропонована концепція сталого розвитку – найбільш поширена концепція взаємодії суспільства і природи, якою зараз керуються передові країни світу. Сталий розвиток є узгодженням між економічним та соціальним розвитком суспільства і збереженням довкілля. В теоретичному відношенні концепція стійкого розвитку перегукується з ідеями І. Канта про його вчення “вічного світу”, філософією А. Швейцара, російських космітів, особливо К.Е. Ціолковським, концепцією Вернадського про ноосферу.

Для формування імперативів стійкого розвитку необхідні радикальні зміни в економіці, культурі в цілому. Але однією з найважливіших умов переходу сучасного суспільства до стійкого розвитку є зміна змісту мети екологічної освіти для формування “відповідальної свідомості” особистості майбутнього, бо закономірності формування й підтримування здоров'я людини без урахування впливу на фактори навколишнього середовища як позитивного так і негативного – неможливо [4].

Екологічна освіта в світлі концепції стійкого розвитку [1] набуває розвитку системоутворюючого фактору освіти в цілому, яка визначає її стратегічну мету і ведучі напрямлення, а саме:

- комплексність екологічної освіти і виховання;
- неперервність процесу екологічного навчання системи освіти, в тому числі підвищення кваліфікації та перепідготовки спеціалістів.

В сучасній перебудові вузівської системи підготовки екологізація посідає одну з основних тенденцій незалежно від профілю і кваліфікації спеціалістів. Так, в ХОНМІБО важлива роль відведена проблемі підвищення кваліфікації різних категорій ЗОШ, дошкільних навчальних закладів, методичної служби РВО за напрямком спеціалізації. Під час курсової перепідготовки із 144 годин очно-заочного навчання введено до навчальних програм 2-6 годин курсу “Глобальні проблеми людства в ХХІ сторіччі”[3]. Метою базового змісту є володіння та використання спеціалістами різних категорій:

1. Конституції України;
2. Концепції екологічної освіти України;
 - новітніми досягненнями сучасної екології;
3. сучасними уявленнями про біосферу та її склад, причини деградації, вихід з кризи;
4. основними термінами та поняттями, законами екології;
5. сучасною екологічною системою України і Харківської області, причинам еколого-економічної кризи та шляхам виходу з неї;
6. природоохоронним законодавством України;
7. методичними аспектами екологічного виховання підростаючого покоління.

Особливого значення в системі екологічного виховання дітей є екологічна освіта та висока екологічна культура, свідомість самого вчителя, керівника навчального та виховного закладу. Тільки так можна розв'язати основні завдання екологічного виховання молоді, а саме:

- розвиток екологічного мислення;
- сприймання краси природи, уміння поводитися на природі;
- формування рис турботливого мешканця планети Земля;
- розвитку художньо-творчих здібностей дітей до праці з природничим матеріалом, внесенням елементів природної краси в навчання, праці, побуті.

Принципами екологічного виховання повинна бути пронизана вся система екологічної системи освіти ЗОШ, про що свідчить практика роботи багатьох ліцеїв, гімназій міста і області. це комплексність, творчість та єдність з природою рідного краю, зв'язок із життям, екологічне виховання [2].

Педагоги шкіл, дитячих навчальних закладів в системі екологічного виховання через всі напрямки виховної роботи несуть головну мету формування екологічної свідомості у дітей через національне виховання. Багато уваги при цьому приділяється рослинам-символам України: калині, барвінку, вербі, соняшнику: “Без верби і калини нема України”. Хіба ж можуть залишити байдужими рядки з коліскової В. Симоненка, які зворушують почуття гордості, патріотизму, любові до рідного краю, природи:

*Якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі,
Стануть над тобою, листям затріпочуть,*

Дорога прощання броне застосують.
Можна все на світі забирати синому,
Забрати не можна нічого Батьківщину.

В цих рядках звучить національне, патріотичне, естетичне, духовне, моральне виховання, яке поєднане з екологічними проблемами.

Після сиво, проведено в одній із шкіл Кегичівського району, яке присвячене 60-річчю Великої перемоги нашого народу над німецько-фашистськими загарбниками "Берізки також воювали", яке було проведено в літньому березовому борі, де протікає невелике чисте джерельце, з якого воїни 219-ї Ідрицької стрілецької дивізії в грудні 1943 році під час запеклого бою змогли пити воду.

Отже, тільки завдяки високій педагогічній майстерності, творчості педагогів можна реалізувати форми роботи, досягаючи головну мету формування екологічної свідомості.

Значне місце в екологічній освіті займають інтерактивні та інтегративні методи, такі як: рольові ігри, дебати, дискусії, робота в групах, енерджайзери. В харківських школах регулярно проводяться тижні екології, які включають здоровий спосіб життя, тренінги. Адже вони наближують їх учасників до реального життя, створюють такі незначальні ситуації, де треба використовувати здобуті знання та вміння, виявляти моральні цінності в оцінці та розв'язанні екологічних проблем. Разом з цим дають змогу розвивати комунікативні риси учнів, вміння знаходити колективні рішення.

Нашим узагальнений досвід санаторної школи-інтернату № 13 м. Харкова по проведенню тижня екології. Великі методичні розробки на допомогу вчителям, в яких представлені нестандартні підходи до навчання – бібліотечні уроки, інтелектуальні ігри, рольові ігри, конкурси, практичні заняття. Через інтерактивний системний підхід учителям вдається розв'язувати поставлені завдання з екологічного виховання.

Піднімаючи головну проблему сучасних населених пунктів – утилізацію твердих побутових відходів та їх регулярному збору, боротьбу із забрудненням навколишнього середовища, розроблені методичні рекомендації проведення тренінгу "Від чистої душі до чистоти довкілля", які можна використовувати як вчителі ЗОШ, так і вихователями дошкільних навчальних закладів, керівниками шкіл, так і батьками.

Створена програма "Основи соціальної екології" з методикою викладання для учнів, студентів вищих навчальних закладів, слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти – автори Шахненко В.І., Деметрська Т.П., в якій розкриті методичні та дидактичні підходи до соціальної екології.

"Людина знайде свій кінець забруднивши землю" – це пророцтво філософа Альберта Швейцара, який уже хвилеє суспільство, через науково-технічний прогрес, який порушує стан людини в навколишньому середовищі. Щоб ці передбачення не збулися, остаточно, культурологічна діяльність в суспільстві України, Європі, усьому світі має бути без кордонів, ціле направленою з підвищеною відповідальністю кожного за себе та інших.

До найнеобхідніших термінових заходів оздоровлення екологічної ситуації довкілля України, як вважають концепція сталого розвитку, належать такі:

- активізація екологічної освіти в навчальних закладах, екологічне виховання населення за допомогою різних інформаційних джерел;
- проведення незалежних наукових екологічних експертиз з метою складання екологічного звіту;
- збільшення витрат на освіту, охорону праці та прискорення темпів будівництва природоохоронних об'єктів;
- негайне створення екологічних стимулів для проведення екологічних заходів;
- заборона будь-яких відхилень від проектів на шкоду довкілля;
- врахування громадської думки про вирішенні питань будівництва різних об'єктів;
- активізація правоохоронних і природоохоронних органів, захист прав останніх;
- активна пропаганда передового педагогічного досвіду в інформаційних джерелах.

Таким чином, сучасна людина стоїть перед проблемою виживання, використовуючи позитивні фактори навколишнього середовища та уникаючи негативних. Для цього необхідно володіти знаннями закономірностей здорового способу життя. Вказану проблему можна вирішити за умов лише свідомого досягнення компромісної рівноваги: гармонії, толерантності між природою та людиною як видом в усій повноті його проявів, але для цього необхідно:

- вміти оцінювати реальний стан навколишнього середовища;
- визначати механізми та закономірності взаємодії людини і природи;
- встановлювати закономірності оптимального співвідношення портрет людини та збереження природи.

При цьому слід виходити з таких оцінкових критеріїв:

- співвідношення негативних і позитивних факторів середовища існування людини – фізичних, психічних, біологічних, соціальних;
- "якості" життєдіяльності людини;
- як результат – тривалість життя людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція екологічної освіти України // Інформаційний збірник МОН України. – 2002. - № 7. – С. 4.

2. Дементьева Т.П. Від чистоти душі до чистоти доквілля. – Харків, 2003. – С. 14.

3. Методичні рекомендації слухачам курсів підвищення кваліфікації вчителів образотворчого мистецтва та художньої праці. Збірник методичних матеріалів. – Харків: ХОНМІБО, 2005. – С. 20-21.

4. Мир на порозі ХХІ століття / Под ред. Купцова В.И. – Чебоксары: Клио, 1998. – С. 279.

В.В. ДЖУНЬ., А.І.КОВАЛЕНКО

МОРАЛЬ ПЕРЕКОНАННЯ І МОРАЛЬ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК ОСНОВА ПОБУДОВИ СПОРТИВНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ

В статті на основі розрізнення моралі переконання і моралі відповідальності окреслюється зміст спортивної деонтології.

В статтє на основанннн разлнчєннє моралн убєждєннє и моралн отвєтствєнностн очєрчнвєтєсьє содєржєннє спортнвнн дєонтолєгнн.

On the grounds of distinguishing of Morals of convictions and Morals of responsibility the content of Sport Deontology is being described in the article.

В попередній розвідці [1] нами була здійснена спроба окреслення предмета етики спорту як прикладної дисципліни через виявлення засадничих напрямків наповнення його змісту. Тепер же ми маємо намір зробити наступний, уточнюючий, крок - остаточно специфікувати назву цього предмета шляхом короткого переліку основної проблематики етики спорту із застосуванням й утвердженням при цьому певної методології чи методологічної настанови. Ще в 90-х роках ХХст. на необхідність подібного пошуку неодноразово зверталася наша увага[2].

Важливою складовою такої методологічної настанови у нашому випадку мала би бути і антропологічна(персоналістична)[3], яка виражала б *глибинний зміст здорового способу життя*, а разом з тим визначала б і “обличчя” етики спорту. Через те етика спорту й мала би стати такою, щоб учасники спортивного руху вважали її справедливою і корисною не лише при оцінці моральності їх власної поведінки, але й при визначенні вартості їх колективної праці.

Для прояснення змісту вищезгаданої методологічної настанови, яку ми маніфестуємо як *“мораль переконання і мораль відповідальності”* важливо розмежувати поняття “етика” і “мораль”.

Поняття „етика” і „мораль” часто вживаються як синоніми, а проблеми, які виникають у цій сфері, іменуються як морально-етичні. І для цього є свої підстави. Адже ніщо ні в етимології, ні в історії вжитку цих термінів не спонукає до такого розрізнення: одне з них походить від грецької мови, друге від латини, й обидва пов’язані з ідеєю звичаїв (ethos, mores). Як зазначає Жаклін Рюс, торкаючись питання розрізнення названих термінів, у світовій літературі „щодо цього пункту однастайності немає!”[4].

Найчастіше етика і мораль розрізняються в тому сенсі, що „етика стосується теорії, а мораль – конкретної реалізації”[5].

Подібний підхід знаходимо в „Словнику класичної філософії”, де „мораль означає моральну практику, сукупність поведінок, згідних або незгідних з визначеними нормами”[6], а етика тлумачиться як „філософська наука, яка охоплює комплекс моральних проблем стосовно до морального добра чи зла; визначає сутність морального обов’язку та його особливий зміст, а також прагне остаточно пояснити факт морального діяння”[7].

З наведених розрізень випливає, що в понятті моралі схоплюється склад мислення і переживання морального суб’єкта. Поняття моралі постають тут як феноменальні схеми мислення морального суб’єкта, що набули стійкості і загальнозначущості в результаті історичної традиції. У цих розумових формах відображається механізм моральної регуляції, характерні для неї способи регуляції і мотивації діяння.

Етика ж розглядає моральну свідомість ніби „зі сторони”, її власна логіка позанормативна чи метанормативна. Моральна структура свідомості для неї – сфера і структура теоретичних проблем, які тут виникають, а не сам той склад мислення і переживання, який спонукав би етика особисто здійснювати той чи інший вчинок. Етика піддає аналізу нормативну логіку мислення і феноменологію почуття і волі морального суб’єкта, розкриваючи суспільні відносини моралі, що знаходять вираження в них.

Згідно з таким поділом, мораль в спорті – це та моральна необхідність, яка є іманентним змістом думки морального суб’єкта (спортсмена чи тренера, судді чи лікаря і т.п.), власною стихією його волі і живим нервом переживання, почуттям обов’язку. Загальні поняття присутні тут як логічні форми, *деонтичні* модальності мислення і зобов’язуючий спосіб волевиявлення чи мотиву до дії, тобто як склад свідомості і переживання морального суб’єкта. Етика ж спорту формулює висновки про те, в чому полягає специфічний обов’язок зайнятих у спорті, обґрунтовує норми і принципи, ідеали, які повинні регулювати відносини як між зайнятими